

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Kovács Lóránt Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: Dr. Kovács Lóránt ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Dr. Kiss László Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Kiss László ügyvéd fél címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen ingó kiadása iránt indított perében a Zalaegerszegi Törvényszék 2016. június 8. napján kelt 4.P.20.475/2016/8. számú ítélete ellen az alperes 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy a felperes 2008. február 6-án deviza alapú kölcsönszerződést kötött az alperes jogelődjével, a L Zrt.-vel, amelynek alapján a felperes, mint adós 3.370.880 forint kölcsönt vett fel személygépkocsi vételárának finanszírozása céljából. A kölcsön visszafizetésének biztosítására a hitelező részére opciós jogot alapítottak, továbbá adásvételi szerződést is kötöttek olyan tartalommal, hogy a hitelező jogosult megvásárolni a személygépkocsit az azt megelőző napon, amikor a kölcsönbevevővel szemben olyan jogerős bírósági vagy egyéb határozatot hoznak, vagy okiratot végrehajtási záradékkal látnak el, amelynek alapján ellene végrehajtás kezdeményezhető, illetve a jogszabály által erre feljogosított szervek a kölcsönbevevő ellen közvetlen végrehajtást indítanak. A hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja az opciós szerződés 4. pontja értelmében, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A szerződés 8. pontjában rögzítették, hogy a hitelező alperes vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a felperes a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban nem tesz eleget fizetési kötelezettségének, vagy ha a kölcsönszerződés felmondásra kerül.

A HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzat, amely a kölcsönszerződés részévé vált, a felek jogviszonyára további lényeges rendelkezéseket tartalmazott, így:

I.29. Elsődleges biztosíték: a kölcsön visszafizetésének biztosítására a hitelező javára arra a gépjárműre alapított jelzálogjog vagy opció, és/vagy a hitelezővel, mint vevővel kötött adásvételi szerződés, amely megvásárlásához a hitelező a kölcsönt a kölcsönbevevőnek folyósítja (a továbbiakban: gépjármű). Az elsődleges biztosíték nyújtására vonatkozó szerződés a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi.

I.30. Másodlagos biztosíték: a kölcsön visszafizetésének biztosítására a folyósítás feltételeként a hitelező jogosult - az elsődleges biztosítékon felül - további fedezet nyújtására kötelezni a kölcsönbevevőt.

IV.7. Amennyiben az elsődleges biztosíték opció, és az egyedi kölcsönszerződés futamideje öt évnél hosszabb, úgy a kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő három hónap.

IV.9. Amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

VI.1. A kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.

XII.1. A hitelező jogosult az üzletszabályzat módosítására. Az üzletszabályzat módosítását annak hatályba lépése előtt legalább 15 nappal korábban ajánlott levélben megküldi a kölcsönbevevőnek. Amennyiben a kölcsönbevevő a fenti határidőn belül írásban nem nyilatkozik, az üzletszabályzat módosítását a hitelező a kölcsönbevevő által elfogadottnak tekintheti. Az üzletszabályzat módosítása a hatályba lépésétől kezdve vonatkozik a még le nem járt kölcsönszerződésekre.

Az alperes HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzata helyébe 2009. augusztus 1. napjával a HITGd/2009.08.01. számú üzletszabályzat lépett. Ennek V.6. pontja szerint: a hitelező javára az eszközből megvásárolt gépjárműre - a felek között létrejött opciós szerződéssel - alapított opciós jog úgynevezett „zárt opció”, azaz a hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt.

Az alperes az opciós szerződés létrejöttétől számított öt éven belül felmondási és vételi jogot nem gyakorolt, a vételi jog gyakorlásáról a felperest a 2016. január 25. napján kelt értesítésben tájékoztatta, majd kérelmet intézett az eljáró hatósághoz a gépjármű forgalomból való kivonása iránt, amely a 2016. április 8. napján kelt határozatával - a kérelemnek helyt adva - elrendelte a jármű hat hónap időtartamra szóló, a közúti forgalomból való ideiglenes kivonását.

A felperes keresetében azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a jármű törzskönyvének 8 napon belül történő kiadására, és pótolja az alperes jognyilatkozatát az alperes javára bejegyzett opciós jog, illetve elidegenítési és terhelési tilalom gépjármű nyilvántartásból való törléséhez.

A keresetet a felperes arra alapította, hogy az opciós szerződés 4. pontja tisztességtelen kikötést tartalmaz, a régi Ptk. 375. § (4) bekezdése szerint alkalmazandó 374. § (2) bekezdése alapján ugyanis a vételi jogot alapító kikötés maximum öt évre szólhat, annak meghosszabbítása, újrakötése nem lehetséges, mert ez a jogszabály megkerülésére szolgál, a törzskönyvet az alperes nem tarthatja birtokban.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a törzskönyv birtokban tartása önálló, atipikus biztosíték, mely mindaddig megilleti, amíg a felperes minden fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget nem tesz.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja a felperes birtokába a **00000000000000000000** alvázszámú, **V J** típusú gépjármű törzskönyvét. Egyúttal pótolta az alperes javára bejegyzett vételi jog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom gépjármű nyilvántartásból

való törléséhez szükséges jognyilatkozatot. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 191.810,- Ft perköltséget.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában ismertette a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: régi Ptk.) 200. §-ában, 239. §-ában és 374. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket, melyek értelmében az a szerződés, amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek semmis, a szerződés részben is lehet érvénytelen, és a visszavásárlási jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás semmis. Az üzletszabályzat IV.7. pontnak az ismételt vételi jogról szóló rendelkezése semmis, amit a bíróságnak hivatalból kellett észlelnie. Az alperes vételi joga a szerződéskötéstől számított öt év elteltével megszűnt.

A felek által kötött adásvételi szerződést hatályba léptető feltétellel kapcsolatban kifejtette, hogy a hitelezői követelések kielégítésének sorrendjére vonatkozó, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 165-168. §-ában foglaltak megkerülésére irányul, ezért ugyancsak semmis. A szerződés megkötésével a felek célja a kölcsönszerződés biztosítása volt, a hatályba lépés megállapíthatóságának hiányában ugyanakkor a biztosítéki célt az adásvételi szerződés nem tudja betölteni, következésképpen az érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az opciós jog megszűnésére és az adásvételi szerződés érvénytelenségére figyelemmel az alperesnek nincs érvényes jogcíme a törzskönyv birtokban tartására. Rámutatott arra is, hogy a kölcsön visszafizetésének biztosítása céljából a felek atipikus biztosítékként sem kötötték ki a törzskönyv birtoklásának jogát, hanem az üzletszabályzat törzskönyvről rendelkező VI.1. pontja szerint a törzskönyv alperes részére történő megküldésével a felek az opciós jog gyakorolhatóságát kívánták biztosítani. A törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jellege miatt az opciós jog megszűnésével együtt megszűnt.

Az üzletszabályzat IV.9. pontja annyit jelent az elsőfokú bíróság szerint, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, az alperes köteles kiadni a törzskönyvet. Olyan következtetés a szabályból nem vonható le, hogy az alperes akkor is jogosult magánál tartani a törzskönyvet, ha a jogosultság alapjául szolgáló opciós jog megszűnt.

Mindezekből következően az alperes a törzskönyv kiadására köteles, és mivel az opciós jog gépjármű nyilvántartásból való törléséhez szükséges nyilatkozat megadását megtagadta, ami a vételi jog megszűnése miatt joggal való visszaélésnek minősül, az alperes a régi Ptk. 5. § (2) és (3) bekezdésébe ütköző magatartást tanúsított, ezért a jognyilatkozatot pótolta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. A fellebbezés érvelése szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a gépjármű törzskönyvének birtokban tartása járulékos jellegű biztosítéka lenne a peres felek közötti kölcsönszerződésnek. Bírósági ítéleteket sorakoztatott fel azon jogi álláspontjának alátámasztására, hogy a törzskönyv birtoklása a felek közötti kölcsönszerződés önálló, a vételi jog fennálltától független biztosítéka, és a régi Ptk. dispozitív rendelkezései alapján a feleknek lehetőségük volt arra, hogy az e törvényben nevesített típusú mellékkötelezettségeken kívül a szerződés biztosításának egyéb módjában is megállapodjanak. Állította, hogy az üzletszabályzat IV.9. és V.7. pontja szerint az opciós, illetve adásvételi szerződésen kívül önálló, atipikus biztosítéknak tekinthető a gépjármű törzskönyvének alperesi birtokban tartása, nincs összefüggésben a másik két biztosítékkal, az nem tekinthető sem az opciós, sem az adásvételi szerződés biztosítékának, nem azokhoz kapcsolódik, hanem azoktól független. Hangsúlyozta, hogy a törzskönyv birtoklása önálló biztosítéki szerepet tölt be, hiszen ennek

hiányában a kölcsönbevevő a gépjárművet nem tudja elidegeníteni, így a fizetési kötelezettség fennállása alatt a pénzügyi intézet gyakorlatilag egyetlen biztosítékát megtartja. Egyedi kölcsönszerződés esetén a tulajdonjog a szerződő felet illeti meg, így a hitelező a törzskönyv kiadásával olyan helyzetbe kerülne, hogy a gépjárművet a kölcsönbevevő a futamidő alatt bármikor elidegeníthetné, és ezzel a meg nem fizetett tartozás mellett elvonhatná az ellenérték biztosítékát, ugyanis ez esetben a hitel összegének csökkentésére fordítása nem biztosított. Fenntartotta továbbá, hogy a perbeli esetben a vételi jog és az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges nyilatkozat kiadását az alperesi társaság jogszerűen tagadta meg - mivel a felperes a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségét maradéktalanul nem teljesítette.

Állította, hogy a felperes által követelt jognyilatkozat nem pótolható, mert a régi üzletszabályzat IV.9. pontja és az új üzletszabályzat V.7. pontja értelmében a hitelező az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges jognyilatkozatokat akkor köteles kiadni, ha a kölcsönbevevő valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette. Ez nem történt meg, ezért az elidegeníteni és terhelési tilalom nem törölhető a nyilvántartásból.

A felperes a fellebbezési eljárásban jognyilatkozatot nem tett.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást lényegében helyesen állapította meg, és túlnyomó részt helyes jogszabályok alkalmazásával helyes jogi következtetésre jutott.

Az ítélet tábla a tényállást az alábbiakkal egészíti ki:

A felek 2008. február 6. napján 3.370.880 forint kölcsön nyújtására 84 hónap futamidőre kötötték meg a kölcsönszerződést, és az opciós szerződést is 2008. február 6. napján írták alá.

Egyetértett az ítélet tábla a törvényszéknek az opciós jog érvényességi idejére vonatkozó érvelésével, azaz az alperes az opciós szerződés aláírásától számított öt éves időtartam alatt gyakorolhatta a vételi jogát. Amennyiben az adós a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul teljesítette, az opciós jog az öt éven belül is megszűnik. Öt éven túl viszont akkor sem gyakorolhatja a vételi jogát a hitelező, ha az adós valamely fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, vagy a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül. Ez következik az opciós szerződés 4. és 8. pontjából, és ez felel meg a régi Ptk. 375. §. (4) bekezdése folytán alkalmazandó 374. §. (2) bekezdésében írt rendelkezésnek: az opciós jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás semmis. Vagyis a zárt opció nem hosszabbítja meg az öt éves határidőt, csak az öt éves határidőn belül értelmezendő. Az opciós szerződés 4. pontja sem hagy kétséget, hogy az alapján a jogosult a vételi jogát csak a szerződés aláírásától számított öt éves időtartam alatt gyakorolhatta.

A szerződés megkötésekor hatályos HIT/2006.05.21. számú üzletszabályzat IV.7. pontjában írt rendelkezés megkerüli a régi Ptk. 374. §. (2) bekezdése szerinti tilalmat, ezért érvénytelen. A szerződés részbeni semmisségét e vonatkozásban az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 234. §. (1) bekezdése alapján helyesen állapította meg.

Az alperes a HITGd/2009.08.01. számú, új üzletszabályzat rendelkezéseire is hivatkozott, az ítélet tábla azonban annak V.6. pontját sem találta alkalmasnak arra, hogy az opciós jog meghosszabbítását megállapítsa. Ugyan e kikötés szerint az opciós jog zárt opció, és az opciós

szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja a hitelező az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt e jogát. A szerződés részévé vált új üzletszabályzat V.6. pontja is semmis az ítéletábra álláspontja szerint, mert jogszabályba ütközik (rég Ptk. 200. § (2) bekezdés). A rég Ptk. 374. § (2) bekezdése szerint ugyanis a vételi jog öt évre köthető ki, ezt az öt éves határidőt semmilyen szerződéses rendelkezéssel kijátszani nem lehet.

A gépjárművel összefüggésben a szerződéskötést követően, a szerződés alapján a közhiteles gépjármű-nyilvántartásba opciós jog került bejegyzésre, azaz az alperes vételi jogát jegyezte be a hatóság a nyilvántartásba. Mivel a vételi jog kétségtelenül megszűnt az 5 év elteltével a fentiek alapján, ezért annak törlését a felperes alappal kérte a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény 12. § és 9.§ (2) bek. c, pontjára és a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII.28.) Kormányrendelet 19. melléklet V.10. pontjára tekintettel. Mind a rég, mind az új üzletszabályzat ezzel ellentétes rendelkezései (IV.9. illetve V.7.) jogszabályba ütköznek, ezért semmiek. Az alperes a rég Ptk. 5. § (2) és (3) bekezdésébe ütköző magatartást tanúsított, amikor az opciós jog törléséhez szükséges nyilatkozatot nem adta meg a felperes részére, ehelyett a gépjárművet kivonatta a forgalomból. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen pótolta a szükséges jognyilatkozatot.

Osztotta az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak az álláspontját abban a kérdésben, hogy a gépjármű törzskönyvének birtokban tartása nem atipikus biztosíték a felek viszonyában, hanem a vételi joghoz kapcsolódott. A törzskönyv birtokban tartását a felperes a vételi jog időtartama alatt nyilvánvalóan nem kifogásolhatta, csak az öt év lejártát követően. Ebben a tekintetben nyomós érv, hogy sem a rég, sem az új üzletszabályzat nem sorolta fel a kölcsönszerződés biztosítékai között a törzskönyvet. Az elsőfokú bíróságnak ezt az álláspontját az alperes által felhívott üzletszabályzat pontjai sem cáfolják. Ebből következően a törzskönyv a vételi jog biztosítására szolgált.

Emellett utal az ítéletábra arra, hogy a rég Ptk. 207. § (2) bekezdése szerint, ha az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés tartalma nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

Mivel az opciós jog megszűnt, ezért a törzskönyvet jogalap nélkül tartja birtokában az alperes, azt köteles kiadni a tulajdonos felperesnek a Ptk. 98. § alapján.

Az ítéletábra a fenti indokokkal a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az alperes pervesztes lett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében viseli a per költséget, a 48.000 forint lerótt ügyvédi munkadíjat, és saját jogi képviseletével felmerült ügyvédi munkadíjat.

Az ítéletábra határozatát tárgyaláson kívül hozta meg a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja és (4) bekezdés alapján.

Rögzíti egyúttal az ítéletábra, hogy a 4.P.20.475/2016/6. sz. ideiglenes intézkedést elrendelő végzés - amely ellen az alperes fellebbezést terjesztett elő - a Pp. 156.§. (8) bekezdésben foglalt rendelkezés folytán a jogerős ítélettel hatályát veszítette.

Pécs, 2016. október 27. napján

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Imre Zita s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró